

MEEDE 2.2 ETTEVÕTLIKKUSE ARENDAMINE (arendustegevuse toetamine, ühisprojektid)

MEETMELEHT

VAJADUSE LÜHIKIRJELDUS

Piirkonnas domineerivad mikro- ja väikeettevõtted ning piirkonna ettevõtluse arenemiseks on vajalik nende jätkuv toetamine. Tähtis on suurendada koostööd ettevõtjate vahel ning ettevõtjate ja avaliku sektori, kolmanda sektori või teadusasutuste vahel. Ettevõtluse valdkonnas on vaja ettevõtjaid innustada, tunnustada ja koolitada. Vajadus on ühisturunduse ja võrgustumise järele. Tõsta tuleb tegevuspiirkonna elanike teadmisi ja oskusi ettevõtlusvaldkondades, mis aitavad paremini kasutada piirkonna eripära vajalike toodete ja teenuste arendamisel (sh ühistöös). Vaja on kaasata noori ettevõtlusesse – toetada kontakte kohalike ettevõtjate ja noorte vahel, innustada ja õpetada noori ettevõtlusega tegelema ning toetada noori ettevõtjaid, kes võtavad üle eelmise (vanema) põlvkonna ettevõtte.

Arendamist vajab turismivaldkond, et Raplamaa Partnerluskogu tegevuspiirkond oleks tuntud ning atraktiivne. Toetamist vajab maakonna toodete ja teenuste ühise brändi tutvustamine.

EESMÄRGID

Meede panustab „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023-2027“ **üldeesmärki**: parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda ja **erieesmärkidesse**:

- edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut, sealhulgas biomajandust ja säästvat metsamajandust;
- olla atraktiivne noorte põllumajandustootjate jaoks ja soodustada ettevõtluse arengut maapiirkondades;
- suurendada konkurentsivõimet ja turule orienteeritust, pöörates erilist tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digiüleminekule;
- panustada kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse ning säästvasse energiasse.

Meede panustab järgmistesse LEADER fookustesse ja eesmärkidesse:

- ettevõtluse arendamine eelkõige uute tasuvate töökohtade või innovaatiliste lahenduste kaudu;
- keskkonna- ja kliimasõbralikkus, sealhulgas bio- ja ringmajandust propageerivate lahenduste väljatöötamine ja rakendamine;
- kohalike kogukondade, elanike ning noorte tulevikuliidrite võimestamine;
- maaelu positiivse kuvandi säilitamine;
- ettevõtjate konkurentsivõime tõstmine, eelkõige läbi ühistel tegevustel põhinevate tegevuste rakendamise;
- piirkondlike eripärade parem rakendamine, sh kohaliku toidu arendamine.

Meede aitab kaasa Maaelu arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD) sihtvaldkondade saavutamisse:

- 1A) innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades;
- 6A) tegevusvaldkondade mitmekesistamine, väikeettevõtete loomise ja arendamise ning töökohtade loomise hõlbustamine;
- 6B) maapiirkondade kohaliku arengu soodustamine;
- 6C) info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate kättesaadavuse, kasutamise ja kvaliteedi parandamine maapiirkondades.

Meede panustab strateegia eesmärkidesse:

- ettevõtlus on innovaatilistest ja nutikatest arenguvõimalustest teadlik;
- ettevõtluses on kavandatud ja välja töötatud energiatõhusaid, keskkonna- ja kliimasõbralikke lahendusi;
- piirkonna ettevõtlus on konkurentsivõimeline;
- piirkonna ettevõtted on koondunud ühendustesse ning toimivad võrgustikud (sh rahvusvaheliselt);
- turismiteenuste pakkujate vahel on kujunenud tihedat koostöö ühtsete turismipakettide koostamise ja väljapakumise alal;
- toimib ettevõtete ühisturundus;
- noorte ettevõtlusaktiivsus on suurenenud;
- ettevõtted teevad koostööd teadus-, arendus- ja haridusasutustega;
- sihtide seadmiseks ja efektiivsuse tõstmiseks koostatakse ühiseid uuringuid, analüüse, arengukavasid;
- ettevõtjad arendavad oma professionaalseid teadmisi.

TOETATAVAD TEGEVUSED

Toetatavad tegevused vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1060 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/2115 toetuste kohta sätestatud artiklite 31, lõige 2 ja artikli 32, lõige 1 nõuetele.

Toetatakse Raplamaa Partnerluskogu tegevuspiirkonnas registreeritud ja tegutsevate (enne taotluse esitamist tegutsenud vähemalt ühe majandusaasta) mikro- ja väikeettevõtjate (sh FIEde), ettevõtlusele suunatud tegevusega või ettevõtjaid koondavate mittetulundusühingute ja sihtasutuste ning kohalike omavalitsuste vahelisi ühe või mitme partneriga ja **vähemalt ühe aastase tegevuskavaga ühisprojekte (mitteinvesteeringud)**.

Toetavad tegevused

1. Abikõlblikud on eelarveprojektis kavandatud toetatava tegevuse elluviimiseks vajalikud kulud, sealhulgas EAFRD toetuse abil elluviidava tegevuse komisjoni rakendusmääruses (EL) 2022/129 sätestatud nõuete kohaseks tähistamiseks kasutatava sümboli ja teavitustegevuse maksumus, mis on sihtotstarbelised, mõistlikud, majanduslikult soodsaimad, üksikasjalikult kirjeldatud ja vajalikud projektitoetuse eesmärgi saavutamiseks.
2. Turundus- ja arendustegevused (fookuses ühisturundus).
3. Ühised toodangu ja teenuste tutvustamised erinevates vormides (messidel ja näitustel ühise väljapanekuga esinemine).
4. Ettevõtete ja akadeemiliste ringkondade vaheline koostöö ning arukas spetsialiseerumine.
5. Noorte ettevõtlikkuse arendamine (nt ettevõtlikkuse koolitused, õpilasfirmade nõustamine ja ühisesinemised, noorte ettevõtlikkuse inspiratsioonipäevade läbiviimine jms).
6. Uuringute, analüüside, küsitluste läbiviimine, et luua ettevõtluse tulevikunägemuse kava (nt tootmisalad, võrgustikud, regulaarne ettevõtete foorum jms).
7. Tegevused turismi arendamiseks (nt koolitused, seminarid, analüüsid, uuringud, arengukavad, ühisturundus ja ühisbränd). Koolitajal peab olema pädevus koolitust läbi viia.
8. Ettevõtjate nõustamine ja lühiajaline koolitamine (tootearendamine ning innovaatiliste lahenduste väljatöötamine).
9. Õppereisid teadmiste laiendamiseks ning omavahelise suhtluse arendamiseks (ainult ettevõtjate ühendused). Sõidukulud, majutuskulud ja õppereisi objektide külastamise kulud.
10. Võrgustike tegevus / ühistegevused (nt sektoripõhised klastrid, tugevam koostöö).
11. Ettevõtlust toetavate ühenduste, klastrite jms arendamine.
12. Projektijuhtimine.

Mittetoetatavad tegevused

1. Üldpõhimõte: Raplamaa Partnerluskogu ei toeta ettevõtluse arendamist tegevusvaldkondades, mis saavad toetust muudest fondidest ja programmidest või mis ei ole otseselt käsitletav maaettevõtlusena. Ei toetata tegevusi järgmistel tegevusaladel:

- põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (EMTAK 2008 jagu A);
- mäetööstus (EMTAK 2008 jagu B);
- elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine (EMTAK 2008 jagu D);
- veevarustus; kanalisatsioon (EMTAK 2008 jagu E);
- veondus ja laondus (välja arvatud nn. lühikese tarneahela projektid) (EMTAK 2008 jagu H);
- hulgi- ja jaekaubandus (EMTAK 2008 jagu G) (v.a külapoed, talupoed, maa-apteegid, kohaliku käsitöötoodete kauplused);
- kinnisvara arenduse tegevus (EMTAK 2008 jagu L);
- tubakatoodete (EMTAK 2008 jagu C 12) ja kange alkoholi tootmin (EMTAK 2008 jagu C 1101);
- hasartmängude ja kihlvedude korraldamine (EMTAK 2008 jagu R 920);
- finants- ja kindlustustegevus (EMTAK 2008 jagu K);
- juriidilised toimingud ja arvepidamine (EMTAK 2008 jagu M 69) ja peakontorite tegevus ning juhtimisalane nõustamine (EMTAK jagu M 70).

2. Mitteabikõlblikud kulud on välja toodud regionaalministri määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ § 25 lõigetes 2 ja 3.

3. Ei toetata investeeringuid, välja arvatud väikesemahulised soetused kuni 15% abikõlblikust kulust ühistegevuste elluviimiseks ja ühisprojekti eesmärgi saavutamiseks.

TOETUSE MÄÄR JA SUMMAD

1. **Toetuse määr** abikõlblike kulude maksumusest on kuni 60%.
2. Maksimaalne toetus ühele kuni kaheaastase tegevuskavaga projektile on 15 000 eurot, minimaalne toetus on 3000 eurot.
3. Projektitoetuse minimaalne määr on 15% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.
4. Projekti abikõlblikust maksumusest kuni 15% võivad olla väikesemahulised soetused ühistegevuste elluviimiseks ja ühisprojekti eesmärgi saavutamiseks. Ei toetata suurte investeeringute tegemist (ehitamine, renoveerimine, masinate, seadmete jne ostmist).
5. Projektijuhtimine on kuni 20% abikõlblikust kulust:
  - 1 aastase tegevuskavaga kuni 10%;
  - 2 aastase tegevuskavaga kuni 20%.

MEETME SIHTRÜHM (TAOTLEJAD)

Abikõlblikud taotlejad on tegevusrühma tegevuspiirkonnas registreeritud ja tegutsevad (enne taotluse esitamist tegutsenud vähemalt ühe majandusaasta) mikro- või väikeettevõtted, füüsilisest isikust ettevõtjad ning ettevõtluse arendamisega tegelevad mittetulundusühingud ja sihtasutused, kelle põhikirjas on sätestatud tegelemine piirkonna ettevõtlusele suunatud arendustegevusega ning kohalikud omavalitsused, samuti tegevusrühm.

Ühistegevuse elluviimiseks antakse projektitoetust, kui selle viivad kuni kaheaastase tegevuskava alusel ellu partnerid, kelleks on vähemalt kaks juriidilist isikut või füüsilisest isikust ettevõtjat ja kellest vähemalt üks ei ole teine kohalik tegevusrühm, ning kui tegevuskava sisaldab järgmiseid andmeid:

- 1) ühistegevuses osaleva partneri nimi, registrikood ja kontaktandmed ning osalevate poolte üksikasjalik ülesannete kirjeldus;
- 2) ühistegevuse ning selle eesmärgi ja tulemuse kirjeldus, sealhulgas laiem mõju tegevuspiirkonnale;
- 3) tegevuskava elluviimise periood, sealhulgas ühistegevuse ajakava;
- 4) selle olukorra kirjeldus, mille lahendamisele on ühistegevus suunatud.

NÕUDED PROJEKTITOETUSE TAOTLEJALE JA TOETUSE SAAJALE

- 1) **Taotleja on** tegevusrühma tegevuspiirkonnas registreeritud ja tegutsev mikro- või väikeettevõtte, sh FIE ja ettevõtlusele suunatud tegevusega või ettevõtjaid koondav mittetulundusühing või sihtasutus, kelle põhikirjas on sätestatud piirkonna ettevõtlusele suunatud arendustegevus ning kohalik omavalitsus.
- 2) Enne taotluse esitamist peab taotleja olema tegutsenud vähemalt ühe majandusaasta.
- 3) Taotlejal tohib taotlemise hetkel olla tegevusrühma tegevuspiirkonnas pooleli kuni üks ühisprojekt.
- 4) Taotleja saab ühes voorus esitada ühe toetustaotluse.
- 5) Taotleja vastab regionaalministri määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ § 23 välja toodud nõuetele.

Toetuse taotlejal tuleb esitada järgmised dokumendid:

- 1) vormikohane toetustaotlus e-PRIAs;
- 2) projektijuhi CV, kui taotletakse toetust projektjuhtimise kuludeks;
- 3) eelarve kavand, kus planeeritud kulud on sihtotstarbelised, mõistlikud, majanduslikult soodsaimad, üksikasjalikult kirjeldatud ja vajalikud projektitoetuse eesmärgi saavutamiseks;
- 4) hinnapakkumised, mis vastavad regionaalministri määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ § 26 välja toodud nõuetele;
- 5) koolitaja või nõustaja (füüsilise isiku) pädevust tõendav dokument;
- 6) taotlemise aastale eelneva majandusaasta aruanne või prognoositavad andmed jooksva majandusaasta bilansi kogumahu kohta, kui taotlejal ei ole saanud kohustust esitada majandusaasta aruannet äriregistrile;
- 7) ühistegevuse tegevuskava.

Toetuse saaja kohustused

Toetustoetuse saaja kohustused tulenevad regionaalministri määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ § 34 sätestatust.

Toetuse saaja kohustub projekti elluviimist alustama hiljemalt 9 kuu jooksul ja projekti elluviima kahe aasta jooksul (projektis esitatud tegevuskava alusel) arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

PROJEKTIDE HINDAMINE

- 1) **Projektitaotlusi hinnatakse** 0-4 palli süsteemis.
- 2) Hindamiskomisjonile esitatakse Partnerluskogu büroo poolt ainult tehnilistele nõuetele vastavad taotlused.
- 3) Hindamiskomisjon ei hinda:
  - taotlust, mis on esitatud pärast projektide esitamise tähtaja lõppu;
  - taotlust, mis on esitatud tähtaegselt, aga Raplamaa Partnerluskogu piirkonnas mitte registreeritud taotleja poolt;

- taotlust, milles kirjeldatud tegevus või küsitud abikõlbulikud kulud ei vasta meetmelehes kirjeldatud toetatavatele tegevustele ja abikõlblikele kuludele;
- parandamiseks ja täiendamiseks tagasisaadetud taotlust, mis esitatakse taotleja poolt uuesti pärast parandamiseks antud tähtaja lõppu;
- taotlust, milles ei ole etteantud tähtajaks tehtud kõik vajalikud parandused või ei ole esitatud kõiki täiendavalt taotluse juurde küsitud lisadokumente (puudulikud taotlused);
- taotlust, mida on parandamise käigus võrreldes esialgse taotlusega sisuliselt muudetud, kirjutatud juurde uued tegevused, mida esialgses taotluses ei olnud;

Hindamiskriteeriumid:

1. projekti vastavus strateegiale ja meetme eesmärkidele, projekti eesmärgi selgus (25%);
2. projekti tegevuste selgus, korrektsus ja teostatavus (15%);
3. projekti eelarve selgus, põhjendatus ja otstarbekus (25%);
4. projekti tegevuste innovatiivsus ja lisandväärtus (20%);
5. toetuse taotleja kogemus ja tegevuse jätkusuutlikkus (15%)

Hindamise punktid

0 – projekt ei ole seotud strateegia ja meetme eesmärkidega ja projekti eesmärk on ebaselge; tegevused on ebaselged ja põhjendamata, taotlus on täidetud ebakorrektselt (mitte piisav tekst, teksti selgus); eelarve ei ole selge, kulud ei ole otstarbekad ega põhjendatud; tegevused ei ole innovatiivsed ega loo lisandväärtust piirkonda; taotlejal ei ole varasemat projektide elluviimise kogemust, ei ole finantsilist võimekust, projekti tegevused ei ole jätkusuutlikud.

1 – projekt on kaudselt seotud strateegia ja meetme eesmärkidega, projekti eesmärk ebaselge; tegevused ei ole piisavalt selged ja on nõrgalt põhjendatud, taotlus on täidetud korrektselt; tegevused on selged, aga nõrgalt põhjendatud, taotlus on täidetud ebakorrektselt; eelarve on selge, kulud ei ole otstarbekad ega põhjendatud; tegevused ei ole innovatiivsed, aga loovad lisandväärtust piirkonda; taotlejal ei ole varasemat projektide elluviimise kogemust, finantsiline võimekus olemas, projekti tegevuste jätkumine kaheldav.

2 – projekt on nõrgalt seotud strateegia ja meetme eesmärkidega, projekti eesmärk sõnastatud nõrgalt; tegevused on selged, aga nõrgalt põhjendatud, taotlus on täidetud ebakorrektselt; eelarve on selge, kulud on otstarbekad ja põhjendatud; tegevused on innovatiivsed, aga ei loo lisandväärtust piirkonda; taotlejal on varasem projektide elluviimise kogemus, finantsiline võimekus nõrk, projekti tegevuste jätkumine kaheldav.

3 – projekt on seotud strateegia ja meetme eesmärkidega, projekti eesmärk selgelt sõnastatud; tegevused on selged, aga pole piisavalt selgelt põhjendatud, taotlus on täidetud korrektselt; eelarve on selge, kulud on otstarbekad ja põhjendatud; tegevused on innovatiivsed ja loovad lisandväärtust piirkonda vähesel määral; taotlejal on varasem projektide elluviimise kogemus, finantsiline võimekus hea, projekti tegevused jätkuvad mõnda aega.

4 – projekt on seotud ja tuleneb strateegia ja meetme eesmärkidest, projekti eesmärk selgelt sõnastatud; tegevused on selged ja selgelt põhjendatud, taotlus on täidetud korrektselt; eelarve on selge, kulud on otstarbekad ja põhjendatud, kaasatud on kaasrahastajaid ja omaosalus on nõutust suurem; tegevused on innovatiivsed ja loovad lisandväärtust piirkonda tuntavalt; taotlejal on varasem projektide elluviimise kogemus, finantsiline võimekus väga hea, projekti tegevused jätkuvad pikema aja vältel.

MÕÕDIKUD

VÄLJUNDNÄITAJAD (sihtväärtus aastal 2029)

Rahastatud projektid - projektide arv 15 tk

Turismivaldkonna projektid - toetatud projektide arv 5 tk

Noorte ettevõtlikkuse arendamisele suunatud projektid – toetatud projektide arv 3 tk
Esmakordselt LEADER programmist toetust taotlejad - taotlejate arv 3 tk

TULEMUSNÄITAJAD (sihtväärtus aastal 2029)

R.39 Maamajanduse arendamine - toetust saanud ettevõtete arv 3 tk

Osalejad - inimeste arv 500 inimest

Läbi viidud sündmused - sündmuste arv 10 tk